

Ssyli spěval,
Pilnje dželat,
Strwja cze
Sswjbný statok,
A twój swjatok
Sradny je.

Sa staw sprózny
Napoj mózny
Lubosez ma;
Bóh pak swérny
Psches spät merny
Czerstwose z da.

Njeh ty spěvasch,
Sswernje dželasch
Wschedne dny;
Dzen pak swjatoh,
Duschi dath,
Wotpoczni ty.

S njebjes manu
Njeh czi khmana
Ziwnoscz je;
Ziwa woda,
Kiz Bóh poda,
Woksheiv cze!

Sserbske njedželske łapjeno.

Wudawa zo kózdu žobotu w Smolerjez knihiczhczeřni w Budyschinje a je tam sa schtwortlētu pshedplatu 40 np. dostac̄.

Sswjatki.

Jap. sl. 2, 1—13.

Schto chzedža swjatki? Na tole praschenje ſebi jich wjele njewě jažneho wotmolwjenja. Hodowna a jutrowna powjescz zo lózo ſroshmitem, hač swjatkowna. Tam wo-hladamy parshonu Jesom Chrysta pshed žobu, swjatki wo-hladamy žamych japoschtołow. A tola ſu swjatki króna na rózne czašy. Sswjatki:

1. narodny džen;
2. žnjowy džen;
3. pokutny džen.

1. Sswjatki narodny džen a to najprjedy sa wuczownikow, kotſiz buchu psches dar swjateho Ducha s nowa narodženi. Sslubjenje, jim date, zo dopjelni. Nětko běchu hafle wuczownizh khmani, powołanie, k fotremuž běchu pomołani, dopjelniež; woni ſroshmichu Jesužowu wuczbu a wutrobitoſce nabychu. Dživne to pschemenjenje! woni ſu kaž s nowa narodženi; jich jaſyk, jich ſmužitoſcz, jich pōsnacze, wſchitko běſche nowe na nich. Schtož běſche džen naroda ſa nich w ſemiskim, ſpočatzk ſemiskeho živjenja, to běchu swjatki ſa nich w njebjeskim, ſpočatzk japoschtołského živjenja. Tajke ſwijkowanje je tež mjes naschim narodnym a khczeniskim dnjom. Tamny ſaloži nasche ſemiske, tutónu nasche njebjeske měschčanske prawo; pschetož psches khczenizu lubi zo nam swjaty Duch, bjes fotrehož nichto njemóže Jesužej „Kenjes“ rěkac̄ a w nadžiji roscz.

Sswjatki pak ſu tež narodny džen khczeniskeje zyrkwe, ſaloženski džen. Kaž my kózde lěto kermuschu

zvjeczimy k dopomijeczu na ſaloženje Božeho doma, tež reformaziski swjedžen k dopomijeczu na ſaloženje evangelskeje zyrkwe, my dženža porschitkowny narodny swjedžen khczeniskeje zyrkwe ſwjeczimy. Chrystus ſam njeběſche zyrkej ſaložil, woni běſche jenož w evangeliju a sakramentomaj to ſawostajil, ſchtož běſche trèbne, hdźž chzchcu zo jeho pschiwišowarjo k wožadže ſjednoczic̄. Tale potrjebnoſcz zo běršy počasa: 3000 bu jich khczenych a ſo k wožadže ſjednocz. Duž ſu swjatki narodny džen khczeniskeje zyrkwe. To je ſa naš wabjenje, ſebi dženža ſbože psheež, ſo k tutej zyrkwi ſluſhamy a czucze tehole ſjednoczenja wobkruczic̄.

2. Sswjedžen swjatkov je žnjowy džen. To běſche hižo poła židow, ale my móžemy jón we wjehchim ſroshmienju tež tak mjenowac̄. Najprjedy naš dopomni na žně, fotrež mějachu japoſchtołovo. Zich předowanje ſahori, 3000 bu jich khczenych. Wjeſełe ſacžuwanja ſu wěſeže jich wutroby napjelnile.

Ale tež w dalschim ſmyžlenju ſu swjatki žnjowy džen. Tamna swjatkowna wožada ſe wſchěch krajow (ſcht. 9—11), kiz bu ſwědki ſaloženja khczeniskeje zyrkwe, je pschikkad ſa to, ſo je khczeniana wera ſa zyky ſwět poſtajena. A njeje khczeniſtwo dobyčeřszy czahnylo pschi wſchém njepſcheczelſtwje a pscheczehanju? nječeňne dženža hiſheze tón ſamý dobyčeřski pucz? A woprawdže ſwjedžen swjatkov je žnjowy džen tež hiſheze ſa naš: woni naš dopomni na žně, fotrež hiſheze czakaja na rolu ſwěta, woni naš wabi, ſi darami a modlitwu tele žně podpjerac̄, napjelni naš ſi džakom a ſi wjeſeloscžu, ſo ſu

žně hížo tajše bohate a so je ſlubjenje Kr̄iſtusové, so
budže jene ſtadlo a jedyn paſtyr, ſwojemu dopjenjenju
blíže pſchischlo.

3. A skóncznie ſu ſwiatki poſutny dzeń. To ſo
njech někotremu džiwno ſda. Wón ſebi myſli, ſo poſutne
myſle ſo t wjeſełym ſwiatkam njehodźa. Sa kſcheczijana
paſ ſo poſutne myſle ſtajnje hodźa a kſcheczijanska wjeſe-
łoscź je hinaſcha hacź ſwētna wjeſełoscź. A runje ſwiatki
naſ ſ poſucze wjedu. Hdyž ſo wo japoſchtołach praſi,
ſo běchu w jenej myſli hromadźe, hdyž ſo ſ tym prawe
ſwiatkowne ſmyſlenje woſnamjenja — a my ſo pruhujem⁹
a nađeńdżem⁹ tak mało jednoty domach, w ſtacze, haj
ſamo w zyrkwi, njedýrbjało naſ to ſ poſucze wabieč?
Hdyž ſo někotſi tehdom praſchachu: Šchtó ſeſze ſi teho
byeč? a ſi tym njerossedžen i a ujewerjažy pſcheczim⁹
ſwiatkownemu džiwej ſo ſadžeržachu — a my ſo pruhu-
jem⁹, kelfo ſimkoſcze a poſojczoſcze je mjes nami, ſnano
we nami: moħlo to poſuta wutwoſtacź. A hdyž ſkóncznie
wo tamnych wuſměwzach ſklyſhim⁹, ſo wo japoſchtołach
ſudžachu: woni ſu ſo w ſłódkim winje wopili — a my
ſebi myſlim⁹ na džeczi naſcheho czaſha, kotsiż tež tak
myſla, njedýrbjało to poſutne myſle w naſ wubudzieč?
O ſawěſcze, ſwiatki ſu poſutny dzeń.

W tej trojafiej myślî, jaſo narodny, żnijowy a pokutny
dzeń chzemy naſche ſwiatki ſwjeczicż: potom tež ſwiaty
Duch t nam pſchiidże! Hamjeń.

Sswjatki.

Witaj, światłowny nam čašo,
Pschinjeś frudnym trosčtarja!
Duchó hnadh, puſčež bo ſašo
Na naš dele wot Boha!
Wutroby ſu ſamutlike,
Dofelž rožy nimaja;
Býj, ſo býchu ſ tebje piše,
Kěfa, krafna njebijebjeſſa.

Szwet, ach, fhrobbly nam je rubil
Wejele duzhy po puczu;
So naz zyse njeſahubil,
Poj f nam s twojej pomozu!
S plomjenjow njech twojich padnje
Na naz mila jaſna ſchfra,
So nam ſeñdze nowe ranje,
S nim tež luboſcz prěniſch!

Smil ſo, dofeļ ſuſtawam⁹
Pod horjoni a ſtaranjom!
Darow twojich potrjebam⁹
S fóždym ſětom, ſ fóždym dñijont.
Wótž a Gšyn njech tebje ſcžele
Tradazemu čłowjestwu!
Duch o hnady, puſchež ſo deſe,
Wuſklnſch nojchu modlitmu!

Majdrózscha krei.

Mn̄ wýškofo doſc̄z droſu frej Chrystuſowu wufhivalic̄ nje-
móžem̄, ſ fotrejež pſchekraſnjenju čzu wam ſc̄zehowaz̄ mały
podawſ ſdžělic̄. Wuc̄zer ſwojim ſchulerjam wo wſchehomoz̄
Božej powjedasche a praji, ſo nicžo njeje, ſchtož wón njeby wi-
džec̄ mohl. „Wocži Božej widžitej na wſchěch měſtnach wobojich,
ſlych a pobožných”, a nicžo njemóže pſched jeho wobliežom pota-
jene bhež. Pěkný a duſchný hólczež ſwoju ruku ſběhný, ſo by
woſnamjenil, ſo čze něſchto prajiež. Wuc̄zer jemu dowoli a mały
hólczež praji: „Anjes wuc̄zerjo, něſchto tola je, ſchtož Bóh widžec̄
njemóže.“ „Schto by to bylo?” ſo wuc̄zer woprascha. Hólz wot-
moſti: „Wón njemóže pſches frej Chrystuſowu naſche hrěchi

widźecz!" To bęsche żochnowana wěrność. Nasche hręchi budźa wot wujednażeje śrwje Chrystuszoweje, tak pſchifryte, so samo Bóh je wjazh widźecz njemóže; pſchetoz wón jenož hłada na frej kwojeho droheho býna a jeho dla wobhlađuje naž sa čiſtym a woſmij naž horje do kwojego kraleſtwa.

Stavíšný rekrutní sál v leta 1813.

(Po francuskiem piša —č—.)

(Bograczowanie).

Takto ſo ſabrodam města Weifenselſa bližachm, ſaſtachu jich fanony, fotrež běchu ſobu wſali, ſadu ſadových ſahrodon a po-
kypachu naſ ſulemi. Kula roſſchezépi ſeferu podwyschfa Mer-
lina a wottorže jemu hlowu. Korporalej Domajchej fruch tuteje
ſeferu ruku rosmjecze, fotraž ſo jemu hižo na tym ſamym wje-
čoru we měscze wotrěſa. Šapoczachm běhacž, pſchetož cžim ſpěſch-
niſcho dýndžesč, cžim mjenje khwile maya cži druſy tjělecž — to
fóždy mjes nami wjedžesche.

Skónežnje na třech stranach hacž ſi měſtej dóněžechm̄, hdyž
běžm̄ ſo ſi wulfej prózu pſches kerfi a ſahrody a klmjelowe
žerdže pſchedobývali. Marshal a jeho výschz̄ džéchu ſi nami.
Naſch poſk czechnjeſche nimo po hřebniſchcža po topolej aleji hacž
na torhoschcžo.

Tam ſastachimy. Měſečnoſta a ſastupjerjo měſta ſtejachu
hižo pſched radniču, ſo býchu naš powitali.

„Takto během všech tří vstupů do východního maršála, v jehož
Moskovského průvodu naš a nam s významnou vobližem přicházel:

„Tak je prawje! . . . To ſebi dam lubieź! . . . Gdym
ſ wami ſpotkojom! . . . Khężor dyrbi wo waschim dobrym ſa-
dżerzenju błyscęcź . . . To ſo mi ſpodoba.“

A jaťo general Soubani jemu prajesche: S tutymi pacholami
šo čini! wón wotmoli:

„Haj, haj, to teżi w frwi, teżi w frwi!”

Ša ſa moju wožobu běch jara wježeli, ſo ſo mi w tutej
bitwje njeběſche ničjo ſtašo.

Bataillon wosta hacž naſajtra we Weißenselu. Hoſpodowach-
my poſla měſchežanow, ſiž ſo naſ žałoſnje bojachu a nam wſchitko-
dawchu, ſchtož ſebi žadachmy. Běchmy jara ſprózni. Hdvž
běchmy dwě abo tſi trubki wufurili a wo ſtwojich rjefowſkich
ſkutſach rěčeli, lehnychmy ſo, Gebedej, Klipfel a ja we dželańi
tyscherja na hromadu ſlomu a ſpadym tam hacž do ſrjedž noz̄y,
hdžež naſ ſažo wubudžichu. Dyrbjachmy ſažo ſtančež. Tyscher
da nam paſenž, a wotpucžowachmy. Deſchczif lijesche ſo ſ kanami.
Bataillon wuhotowa ſebi hiſcheže w tej ſamej noz̄y lěhwo, dwě
hodžinje wot Weißensella. Deſchczifa dla paf njeběchmy jara wje-
ſeli. Tež khěžor Napoleon běſche do Weißensella pſchischoł, a ja
namí čehnjesche zylu tſecži armeevorps. Zylu džen̄ jenož wo tym
rěčachmy. Někotsi ſo na tym wjeſelachu. Naſajtra bataillon
wokoło piecžich rano ſ nowa wotpucžowa a to iako avantgaarda.*

Psched nami běsche rěfa s mjenom Rippach. Njepytachmý hafle móst, ale džéchmý hnýdom pſches wodu. Rěfa běsche fhětro hľubofa. Hdyž ſwojej stupni i blóta cžahach, ſebi myſlach: Hdy by cži to něchtó předn̄ prajíš, jafo ſo ty pola knjeſa Gouſdena bojeſche hſowubolenje doſtacž a ſo ſa thdžen̄ dwójz̄y nohajz̄y wobuwaſche, njeby to nihdy wěriš! Na ſwěcže ſo tola žalostne wěz̄y stanu!

Takto nětko na druhém brjošy řeči po řeckých džéchmých, wo-
hladachmých na hórfach k lěvízý črjódu kořataw, tříž naš wobfedžbo-
wachu. Naš pomařku pschewodžachu, žeby nješvěrjo naš nadpád-
nucé. Nětko spósnach sio je hýto tels k něčemut mužitnu.

Na tajfe waschnie hodžinu maršchérówachmij. Bu zýle šwětlo, jaké naž nadobó mózne třelenje a hrimanje kanonow pohnu na druhu stronu pohladacž. Naſch komandanta hladasche ſe šwojeho fonja psches rohodžinu.

To trajesche fhětro dołho. Seržanta Pinto měnjesche:
„Nascha divisijs do předka dže a ſo nadpaduje!“
Koſatkojo tež poſluchachu a ſo ſnano po hodžinje ſhubichu.
Potom widžachny zyļu divisijs w kolonach po runinje ſ prawizn
do předka hicž a zyłe cžrjódy russich jěſdných psched ſobu honicž.

„Do předka!“ říkala fomandant.

Sapočňachmъ běžecž, njewjedžo čeho dla. Dýrbjachmъ nje-
psjhecžej pucž psjhes rěku saracžicž. Ale pschińdžechmъ posdže.

* Tato rěfa džel wójška, fjž najprjedy čehnje.

W tutej bitwie bu našch marshal Bessires s kanonowej kulą morzem.

Mějachmy potom bivak pola węgry Görchen. Powiedachmy, so smiejemy wulku bitwu, a so běsche to wschitko jenož malý sa-początk. Dyrbach pokazac, hac̄ móżem tež we wohnju wutracz. Mózecze ſebi po tajkim moje myſkle pschedſtajec. Były dżen a zyłu nôz myſlach na Khatržinku a prożach Boha, so by moje živjenje ſchfital a mojej ruzi ſdżerzec chyzł, kotrejž khudý člowiek tola tak nusnje trjeba, so by ſebi ſwoj wschedny khleb ſałuzil.

XIII.

Sadželachmy ſebi na brjosy pola Görchena woheń. Někotři džechu do węgry dele a pschiwiedzechu tsi abo ſchthri ſučhe ſruwy k řeſanju. Tola někotři běchu tak ſprózni, so ſo radſcho k ſpanju lehnychu. Tež ja hnydom wužnych ale wotuczich po kózdej ho-dzinje, pschetož na starej dróshy ſady naſ, kiz do Lipska wjedzesc, hlyſchach zyłu nôz wulku haru, ſtajne ſejdženje woſow, kanonow a pólrovnych karow.

Seržanta Pinto njeſpaſche. Kurjesche ſwoju trubku a ſuſche-ſche ſebi ſwojej noſy pschi wohenu. Kózdy kroc, hdź ſo nechtó hibasche, chyzſche wón nechtó prajic.

"Nó, rekruta?" džesche wón.

Ale kózdy činjesche tak, kaž by nicžo nježlyſchal, wobroczí ſo ſhwajo a ſažy wužny.

Na Görchenskej węži wotbiwasche runje ſchescz, jako ſažy wotuczich. Psches puczowanje po plocze běchu moje koſcze zyłe rosmiatnjene. Rajebac̄ teho ſo ſhrabach, ſwojej ruzi na ſemju ſepjerajo: chyzch ſo wohrjewac̄, pschetož běſche mi jara ſyma. Woheń ſo kurjesche, běſche tu jenož popjel a nechtó mało wuhla. Seržanta běſche ſtanyl a wobhadowasche ſebi bělu mrokojtu runinu, psches kotruž ſo nekotre ſkłonečne pruhi ſažwěczachu. Wokolo naſ hlyſcze wschitz ſpachu, někotři na khribjecze druſy na boku, noſy k wohenu wobroczenej. Někotři ſmorczechu a w ſonje ręczachu. Taſo seržanta widzesche, ſo běch poſtanyl, wsa wón ſehliwe wuhlo a połoži jo na ſwoju trubku. Potom wón praji:

"Haj! rekruta, nětko ſhy poſledni!"

Njeſjedzach, ſchto chyzſche ſ tym prajic.

"To cze roſdžiwa, rekruka?" džesche wón dale. My ſhy tu wostali, ale naſche zyłe wójsko je pric̄, je nětko w Lützenje. Počzehnem prěni do Lipska, Bruxelam na ſchiju.

Wokolo ſedmich ſo wschitz ſe ſpanja bubnowachu. Džechu do węzow po drjewo, ſkómu a ſyno. Potom pschijedzechu woſy ſ proviantom a muniziju. Roſdželachu ſo patrony a khleb. Tež dwé pschedawatzy pschijedzechu ſe węgry, a dokelž mějach hlyſcze pric̄ tole, poſticzich Klipſlej a Sebedej ſchlenzu palenza, — psches raſchu kurjawu. Dowolich ſebi tež, ſeržantej Pintoej ſchlenzu poſticzic̄. Wón ju pschiſia, prajizy: „ſo palenz na khleb khrobloſcz wožiwja."

Běchmy zyłe wieželi. Nikomu nježiſesche ſo wo žałoznych węzach, kiz mějachu ſo w tutej nozy ſtać. Ale ſhano po hodžinie widzachmy naſdala dolhe módré ſmuhi.

(Poſtracžowanje.)

W prawym čaſu kedžbliwym ſčinjeni.

Bajka powieda, ſo je ſmiercz něhdyn ſ člowiekom wucžiniła, ſo chze jeho do jeho poſledneje hodžiny ſedžbneho ſčinieč, ſo měl khwile ſo na wumrjecze pschihotowac̄:

Léta ſo minychu. Na dobo tu ſmiercz ſtejſeche a člowieſej kaſaſche ſobu hic̄. „Ale ty mie tola njejký ſedžbliwego ſčinila“, mřejaz̄ ſadwelowanym ſawola. „Niz?“ ſmiercz praji. Kózdy džen ſhy tebie wubudžila. Njebuschtej twojej wočzi po ničim blukischem? Nježlyſchich hubjeñſcho? Njejký ſo twoje wložy ſeschédžiwile? Njehdžich njevěſčiſcho? Njejký ſo twoje možy ſhubile? A ty chyzł prajic̄, ſo tebie njejký ſedžbliwego ſčinila? Kaf husto ſhy tebi wysche teho pohrjebne čahi w mějce ſetkać dała? Wſchědnie ſhy w nowinach wo ſmierznych padach čital, wjazy hac̄ poſoſza běchu tajzy, kiz běchu w ſczějazých lětach wotwołani. Ja ſhy do twojeje ſwójbh pschihſla a ty chyzł prajic̄, ſo tebie njejký ſedžbliwego ſčinila. A nětko pój ſo mnu, hac̄ ſy pschihotowanym abo niz!"

Duž, luby ſcheczijano, hotuj ſo w prawym čaſu na wumrjecze! Budź tak ſirv, ſo ſy kózdy džen hotowh k wumrjeczu. Prědowanje ſmiercz hlyſchich wschednje.

Sſamoswonjate ſwonj.

Bě 29. novembra 1378. Čicha a ſrudna běſche hewaſ wje-žela Praha, a runjež bě haſle tsi hodžiny po ſakhadženju ſkłonza, ſdachu ſo haſy tola kaž wotemrjete. Ale w domach paſachu ſo hlyſcze ſwěž a wobydlerjo ſedžachu w ſwojich ſtwach. Tola tež tudý pobrachowasche ſiwa roſmołwa a ſmiejath žort. Wſcho běſche dženja tak khutne a czezkomuſlne, ſ ſkłodeho woblicza ręczesche jenž bleda thſchnoſcz a tužna staroſcz. Ach běſche to ſrudna nôz ſa Čechow!

Rhēzor Karl IV., ſławny wózjez čeſkeho kraja, wulk ſubuſhkf wſchech wutrobow, ležesche horſa w hordym kralowſkim hrodze na ſmieronym ložu. Deforjo měnjaču, ſo bledy jandžel ſmierze bórzy pschiftupi a ducha wulfeho wjercha psched trón wychſchego ſudnika powiedze. A njewuprajne ſrudno bě w bluko poſwětlenym pscheyhku. Mjelcizy wobſtejachu wulzy kraleſtwa khoreho ſmierzne lěhwo, mjes tym ſo kralowſke džeczi placzic ſchecz nim kleczechu. Mřejaz̄ kral ſdželi jim hlyſcze tak někotru mudru wucžbu a hotowasche ſo potom jako pobožny ſcheczijan na wulze, potajnoſczow poſte ſuczowanje, ſ kotrehož ſo hac̄ dotal hlyſcze žadžn putnik wrócił njeje.

Hijo bě jemu duchowny Bože wotkaſanje podał, a potom ſ čižim modlenjom na boł ſtupi. Čižche, ſ czahom ſwiateho mera we wobliczu, ruzi mějo nutrenje ſtyknjenej, tu kral ležesche, a tež w iſtwje běſche tajka čižchina, ſo budžiſche ſamo hwyſdow khód po njebju pytnycz mohl. Sſlyſh! njejabzy ſaklinča, kaž wot potajneho fuſla motputowanj, ſe wſchech ſto wěžow Prahi wutly ſwuk ſwonow, puł minutu na to druhi, potom tſecz. Wſchitko wobledny a ſarža; jeno mřejaz̄ kral ležesche ſměrom, ſ zunim ſměrkom we wobliczu.

„Džeczi, moje džeczi“ wón potom ſe ſlabym wotenrěwazhym hlyſom džesche, poſluchajče, hijo wola mie naſch ſbóžnik! Ža ſym jemu poſluſhny — mějce ſo derje!“ To wurjeknywſchi, wón wočzi ſańdželi a bě w tym ſkneſu ſbóžne wužny. Sſo ſdaſche, jako by ſunja ſwětlina wokolo jeho ſchędžiweje hlyſy tſchepjetala.

„Morw!“ wokolu ſ hlybokej boſoſcu pschitomni, a lědy bě pod jich ſylſami tuto ſłowo wurjeknjene, jako na jene dobo na wýhōkej węži kathedrale k ſswjatemu Vitej wſchě ſwonu ſwonice vočzachu. Ale ſajke bě to ſwonjenje! Běchu to ſyńki ſkóržby, tak njewuprajne boſoſcizne, tak hnijaze, ſo ſamo eži mužojo, kotsiz běchu hac̄ dotal němje ſwoju boſoſcz we wutrobie ſamknjeniu džerželi, nětko ſ hlyſom placzic ſapoczachu.

Schtóz pak ſo pschi tutym nôzny ſwonjenju najbóle naſtróza to bě ſwóńk pola zyrwkwe ſswj. Vita. Taſo ſ dobo wýhōko nad jeho hlyſu wschitke ſwonu, wot hobrſkeho ſwona hac̄ k małemu ſmierznehu ſwóńčkej, ſwonice vočzachu, tu wón bjeſręczny psched ſpodziwanjom ſtejſeche. Wón dže mějſeſche tola klucze k derje ſaracženej węži pschi ſebi; ſchto mōžeſche ſebi teho dla ſwážic̄, w nôzny czaſu ſe wſchěmi ſwonami ſwonice? Š leczaz̄ ſhvatkom czerjescze wón po wuſkim czmowym ſhodze horje. Tola ſajke napohlad ſo jemu tudý poſticej! Někajke člowieſe ſtwarjenje nježesche nihdže widzec̄, jeno jažne pruhi mějzačka padachu ſ woknom nuts; ale ſwonu hibachu pschezo hlyſcze ſwoje mjeđzowe jaſki a klinčachu tak boſoſtneje a ſpewachu tak ſrudne, jako bychu wutroby mèle, kotrež mōža ſacžuwac̄ a krwawic̄. Někotre wokomiki dołho ſtejſeſche tu ſwóńk kaž ſkamjenjeny, potom pak pscheběhny ſwata hróſba psches jeho moſhy a koſcze, a wot ſyńka nadpadnjeny wón czeſkny. Nimalo bjeſžiweniſty ſo do ſwojeje komor wročzi.

Powjescz wo ſmiercz droheho krala, kotremuž ſo w Čechach žadžn druhi njeruna, roſtcherjescze ſo ſ wětronymi ſchidłami po zyłym kraju. Duž ſelachu njeļicžomne wutroby a njeļicžomne wózka ronjachu najhōrče ſylſy. Ale ſ tutym ſarowazhym poſelſtowm czeſhnesche ſ dobo tež powjescz wo ſpomijentym wulzy ſpodziwnym podawku psche wſchě města a węgry. Duž džesche tak někotry pobožny muž ſ nutrny poſladowanym ſ njebju: „To je Bóh ręczal psches ſwoje ſwjeſčene ſwonu!“

Hlyſcze mnohe, mnohe lěta po tym powjedaſche ſebi lud wo ſamowonjatych ſwonach pschi kathedrali ſswj. Vita, kotrež běchu na dobnemu kraju ſwoje ſarowaze poſtrowy dželenja hlyſcze do wěčnoſe ſobu ſkale. A tak někotry ſkuli ſpominasche na něhdžiſchi „ſloty čaſ“ wróciło a žohnowasche ſ hlybokej hlyſom proch teho wjercha, kiz bě ſwój ſczějazých čeſki raj lubował, kaž nan ſwoje jeniczke džecz.

A runjež je wot tamnych čaſow hiſcheže tak někotry čeſki wjerch wumrjeł, dha tola ſwonu na zyrlvi Šwiatyho Vita ženje wjazy ſame ſwonile njeſju.

Wuſnacze!

18
A byl ja Marja Madlena,
Mój Sbožniko, a ſkała,
Cze by tež moja wutroba
Tak lubje žałbowala;
Wſchę na tebje bych wažil ſchazę,
Te maſch paſ ſam a hiſcheže wjazy:
Duž wonjo tamne narſdowe
Budź nětk mój psalm a ſyły džakownie!

A bych, kaž Jóſef, row tež měl
Do ſkały wułamany,
Ty, Boži morwy, njeby ſměl
Mí tam bycž po hrjebany;
Ja ſahrodu a róžowischičzo,
Czi lepsche wém ja po hrjebniſchičzo:
Twój row a ſparna khowanka
Budź, Anježe, moja hnuta wutroba.

A budzech byl ja mróčalka
Na horje woliowej,
Kiz pſchilecza tam ſlužownia
Njeſez tebje k Wózta ſtelej:
Kaſ ſbózne bylo mi to dželo,
Schto woſko wuhladacz by ſmělo?
Ta jažna mróčalka chył bycž,
Pod nohu twojej w njebju roſplunycz!

H. Z.

Neschto wo starobje roſtlinow.

Wſchitko na ſwécze ſtawa ſo po wěſtych ſakonjach, po tajkim tež naſtacze a wudoſtonjenje roſtlinow.

S maleho ſpočatka naſtachu; pſchibjerachu na mozy a ſylnoſci pomału, ale we wěſtym poſtaſenym rjedże. Tola člowiek to husto ſedžbu nima. Wón ſedžbuje na ſezenje a plód, poredto paſ na ſcžehi, kotrež woſrjedža leža.

Roſtliny maju ſwoj čaſ, w kotrymž roſtu a pſchibjeraju. Nekotre ſahe ſahinu, druhe traſa dlěſhi čaſ a někotre dožahnu wyžoke lěta. Nekotre dyrbimy pſchezo ſažo ſ nowa plahowacž, jeli chzemy je na polach a w ſahrodach měcz, druhe jeno junfróz.

Najwyſhſche lěta dožahnu ſchomu a teho dla tež najwyjetſhi roſwiw a wopſchijecze.

Lipy a duby ſo w tutym naſtupanju wuſnamjenjuja. W Freiburgu w Schwizy bu w lěce 1476 k čeſczi dobycža bitwy pola Murtena lipa žadžena, kotrež w lěce 1831 nimale 7 loheži we wobžahu měrjeſche. Druha tam hižo tehdomi ſtejaza lipa běſche jara ſcheroła a měrjeſche w lěce 1831 we wobžahu 18 loheži. Wona je na 800—1000 lět ſtara. Tež duby namakaju ſo tu a tam, kotrež maja tak wyžoke lěta.

Na woliowej horje pſchi Jerusalemie ſteja woliowzy, kotrež móža na 2000 lět ſtare bycž.

W wulſich lěžach namakaju ſo tu a tam jědle, kotrež ſu pſches 1000 lět ſtare a 7—8 loheži we wobžahu tolſte.

W Žendželskej je jedyn ſchom, Taxus bacacata, kiz je na 3000 lět ſtary a kotrež we wobžahu pſches 29 loheži měri.

Tež amerikanske zypręſhy (Taxodium distichum) ſu ſo často na 60 loheži wyžoke a 20 loheži tolſte namakale. Pola města Oaxaca ſteji jena, kotrejež staroba je ſo na 4000, haj wot někotrych na 6000 lět woblicžila. Kalifornijski Mamuthowý ſchom je 180 loheži dolhi a je ſo na 3—4000 lět ſtary namakal.

Na kupje Teneriffa naděndže wulſi a ſlawny pſchirodospytňk ſ Humboldt na palmy podobne ſchom (Dracaena Draco), kiz běchu na 1000 lět ſtare, pſches 30 loheži wyžoke a pſches 22 loheži tolſte.

Wyžoke lěta maja tež Baobab (Adansonia digitata) ſchom w Ŝenegambiskej a roſſcherjeju ſo wulſy jara. Nekotre tutych ſchomow dyrbja na 6000 lět ſtare bycž. Lohež-tolſte ſchomu ſu hižo na 30 lět ſtare, a namakaju ſo mjes nimi tajke, kotrež ſu we wobžahu pſches 45 loheži tolſte.

Džiwojo ſteji člowiek pſched tutymi hoſrſimi ſchomami a khwali wſchehomoz naſcheho Wózta w njeſjeſzach, kotrež je ſtvořiczel tež tutych roſtlinow!

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Šańđenu wutoru je kral Žurij Lužizu wopýtał. Dopol- dnja najprjedy do Žitawy pſchijedže, hděž bu wutrobnje powitaný. Hižo na puežu do Žitawy ſo jemu wſchelake holdowanje na dwórniſchičzach wopofaſa. Na radnej thězi jeho měſchčanosta ſ wutrobnymi ſlowami do Žitawy witasche. Šswiatoczna hoſcina mějeſche ſo w ſali radneje thěze. Na to ſo kral ſažo na dwórniſčežo poda, ſo by do Lubija jěl, hděž na dwórniſchežu holdowanje města džakow- nje pſchiwja. Něhdže $\frac{3}{4}$ pſchijedže wón do stareho Budyschinu. Budyschin běſche čzinil, ſhtož běſche ſamoh, luboſcz a ſwérdoſcz ſwojemu kraju wopofaſacž. Pſchi dwórniſchu witachu jeho wojer- ſke towařſtwu. Na hlownym torhoſchiču ſpěwachu jemu ſjedno- czenie ſpěwakſke towařſtwu. Ida to poda ſo do radneje thěze, hděž ſebi ſtare poſkady a piſma města wobhlada. Duž po pucžu jemu lud móznie ſlawia wolaſche. Š radneje thěze džesche do Pětrovſkeje zyrlwie. Pſched durjemi jeho evangeliſke duchowniſtwo Budyschina pſches knjesa primarija Wjazku a w mjenje ſerb- ſkeho duchowniſtwo pſchedžyda naſcheje ſerbſkeje duchowneje konfe- renzy poſtrowi. Krajne ſtawu běchu wjeczer wuhotowali, na kotrež ſo kral wobdzeli. Pod ſlawawoļanjom luda wotjedže $\frac{1}{2}9$ hodž. pſches měſchčanske ſažy na dwórniſchežo, ſo by ſo ſažo do Draž- džan wrózil. Kral je, kaž je wuprajl, wulſe wjeſzele měl nad ſwojim lužiſkim ludom, kiz je jemu ſ tym ſ nowa ſwoju mje- powalnu ſwérnoſez ſjewil.

Šerjedu po ſwjoſtach dop. $\frac{1}{2}10$ hodž. ſměje ſo ſerbſka duchownska konferenza we hoſczenzu „winowej kiczi“ w Budyschinje, na kotrež pſchedžyſtwo najpſcheczelnischo pſcheproſchuje ſ džiwanjom na wazne ſo mějaze wuradžowanja. Popoldniu ſměje ſo, kaž kizde leto, hlowna ſhromadžiſna „Towarſtwa Pomozu ſa ſtudowazych ſſerbow“, kotrež naſchich ſtudowazych podpjera. Towarſtwo ſe ſwojim waznym nadawkom dyrbjal ſo hiſchče bôle wot naſchich burow podpjeračz, hděž hděž letny pſchinoſck jenoz 1 hr. wuežini.

Wulſe njeſbože je ſo wot ſoboty k njedželi nozy w lěžu pola Žwifawu ſtało. Dokelž běchu rubježniſzy honjerjo pjak w nozy w lěžu tſeſeli, ſo ſobotu wjecžor hajniſki aſſessor Hertel, kiz běſche w ſwojim čaſku wychiſhi měſchčanski hajnik w Wuježku, a lěžowy naſladowar do lěža podaſchtai, jedyn wo druhim ničžo njewjedžo. Lěžowy naſladowar naſkerje přeni na Hertela tſeli, jeho ſa rubježniſkeho hońtwjerja mějo, Hertel hnydom ſažo tſeli. Naſladowar trjechen ſwoje ſiženje bóry wudycha, hajniſkeho aſſessora ežežko ſranjeneho do khorownje dowjeſechu, hděž je tež wumrjeł.

K roſpominanju.

Wobſtoržený wěrnoſež dla.

Njedarno bu w New-Yorku hólz pſched ſudnika dowjedženy, kotrež běſche wobſtoržený, ſo běſche knjesej, kotremuž běſche jeho macž jeho do ſlužby dała, ežekyl. ſſudnik ſo hólza wopraſcha:

„Rjeje knjeg pſcheczelnisly byl?“

„Haj, mój knježe“, wón wotmolwi.

„No, czeho dla njeſhy pola njeho wostał?“

„Dokelž chyſche mje nuſowacž njewěrnoſez rěczecž.“

„Njewěrnoſez rěczecž?“ ſo ſudnik džiwaſo prascheſche, „kaž je to móžno?“

„Haj, hděž by wopyt pſchijichol, kiz jemu njeby ſpodobny byl, bych dyrbjal tym ludžom prajicž, ſo wón doma njeje a to ja nje- móžach,“ hólzež powjedaſche.

Temu hólzej wſcha czeſcž ſlužicha. Ale tajki knjeg, kotrež wot ſprawnego ſlužobnika ſebi žada, ſo dyrbí ſħacž, měl ſo khostacž.

* * *

Mudry člowiek wjele ſlowow nječzini.

* * *

Luboſcz w erze a ſapalz w ružy ſtaj hubjenaj předarjej.

* * *

Šwérny wotrocž je poſkad w domje.